

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาว่า นักข่าวสตรีที่ทำงานในกองบรรณาธิการขององค์กรหนังสือพิมพ์รายวันมีความคาดหวังอะไรในการตัดสินใจประกอบวิชาชีพนักข่าว นักข่าวสตรีมีระดับความพึงพอใจในการทำงานด้านต่างๆ อย่างไรบ้าง มีระดับความสำนึกทางวิชาชีพอย่างไร และนักข่าวสตรีมีเจตคติเกี่ยวกับเพศนิยม (Sexism) ในการทำงานอย่างไร

จากการสำรวจจำนวนนักข่าวชายและนักข่าวสตรีที่ทำงานอยู่ในองค์กรหนังสือพิมพ์รายวัน 17 แห่ง ปรากฏดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบจำนวนนักข่าวชายและนักข่าวสตรีในองค์กรหนังสือพิมพ์รายวัน

หนังสือพิมพ์รายวัน	นักข่าวชาย (คน)	นักข่าวหญิง (คน)	แบบสอบถามที่ได้อัป
ภาษาอังกฤษ			
Bangkok Post	134	85	18
The Nation	58	96	37
Thailand Time	35	21	6
ภาษาไทย			
มติชน	49	38	29
สยามรัฐ	10	7	3
สยามโพสต์	50	55	37
ไทยรัฐ	108	30	16
เดลินิวส์	80	24	14
ข่าวสด	71	29	13
แนวหน้า	15	20	19
บ้านเมือง	35	20	8
แมอรุกิจ			
กรุงเทพธุรกิจรายวัน	58	83	26
ผู้จัดการรายวัน	48	66	40
คู่แข่งธุรกิจรายวัน	40	52	20
วิญญูกิจรายวัน	75	65	12
ไทยพีบีเอส	36	51	12
ไทยธุรกิจไฟแนนซ์	29	32	90
รวม	931	774	319

หมายเหตุ : ข้อมูลในตารางเป็นตัวเลขประมาณการที่ได้จากการสอบถามบรรณาธิการ หัวหน้าข่าว
เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล หรือเลขากองบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์แต่ละแห่ง ในช่วง
เดือนตุลาคม 2537 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2538

สำหรับกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษาค้างนี้ คือนักข่าวสตรีที่ทำงานอยู่ในองค์กรหนังสือพิมพ์รายวันปัจจุบัน ในระดับตำแหน่งบรรณาธิการบริหาร บรรณาธิการข่าว รองบรรณาธิการข่าว หัวหน้าข่าว รองหัวหน้าข่าวหรือเทียบเท่า รีไรต์เตอร์ นักข่าว ช่างภาพ และนักเขียน จำนวน 774 คน ทั้งนี้ได้จากการสอบถามไปยังเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล และเลขานุการประจำกองบรรณาธิการขององค์กรหนังสือพิมพ์รายวันแต่ละแห่ง ในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช 2537 ซึ่งสามารถแยกแยะออกได้ดังนี้

ประเภทหนังสือพิมพ์รายวันภาษาอังกฤษ ได้แก่

1. Bangkok Post	85	คน
2. The Nation	96	คน
3. Thailand Time	21	คน

ประเภทหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ได้แก่

1. มติชน	38	คน
2. สยามรัฐ	7	คน
3. สยามโพสต์	55	คน
4. ไทยรัฐ	30	คน
5. เดลินิวส์	24	คน
6. ข่าวสด	29	คน
7. แนวหน้า	20	คน
8. บ้านเมือง	20	คน

ประเภทหนังสือพิมพ์รายวันธุรกิจ ได้แก่

1. กรุงเทพธุรกิจรายวัน	83	คน
2. ผู้จัดการรายวัน	66	คน
3. คู่แข่งธุรกิจรายวัน	52	คน
4. วัฏจักรรายวัน	65	คน
5. ไทยไฟแนนเชียล	51	คน
6. ไทยธุรกิจไฟแนนซ์	32	คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น

1. นักข่าวสตรี จะศึกษาจากประชากรทั้งหมด โดยจะส่งแบบสอบถามไปยังประชากรที่เป็นนักข่าวสตรี เพื่อทำการสำรวจ 774 คนคาดว่าจะได้รับแบบสอบถามกลับคืนอย่างน้อยร้อยละ 30 คือ จำนวน 232 คน

2. ผู้บริหารกองบรรณาธิการและหัวหน้าข่าวสตรี-สังคม จะทำการสัมภาษณ์เจาะลึกในแต่ละกลุ่มประเภทหนังสือพิมพ์ จำนวน 19 คนดังต่อไปนี้

ประเภทหนังสือพิมพ์รายวันภาษาอังกฤษ ทำการสัมภาษณ์บุคคลเหล่านี้

Bangkok Post

- คุณวีระ ประทีปชัยกุล ผู้ช่วยบรรณาธิการ
- คุณบัญญัติ ทศนียะเวช ผู้สื่อข่าวอาวุโส
- คุณสุวรรณา อัสวเรืองชัย บรรณาธิการข่าวผู้บริโภคร (รักษาการบรรณาธิการ Outlook)

The Nation

- คุณตุลสถิตย์ ทับทิม บรรณาธิการข่าว
- คุณนิธินันท์ ยอแสงรัตน์ บรรณาธิการข่าวสังคม (Focus)

ประเภทหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ทำการสัมภาษณ์บุคคลเหล่านี้

มติชน

- คุณสมหมาย ปรังจัตต์ บรรณาธิการบริหาร
- คุณพนอ ฉาบสุวรรณ รับผิดชอบดูแลหน้าข่าวสังคม

สยามรัฐ

- คุณวิวัฒน์ ไทยสม บรรณาธิการบริหารและบรรณาธิการข่าวสังคมและสตรี

ไทยรัฐ

- คุณปราโมทย์ ฝ่ายอุประ หัวหน้าข่าวการเมือง

เดลินิวส์

- คุณวราวิทย์ ศรีอนันต์รักษา หัวหน้าข่าวการเมือง

ข่าวสด

- คุณฐากร บุญปาน บรรณาธิการบริหาร

แนวหน้า

- คุณปิยาภรณ์ ทิวะสิงห์ หัวหน้าข่าวสตรี

บ้านเมือง

- คุณคณิต นันทวาณี บรรณาธิการข่าวเศรษฐกิจ
- คุณสมชาย พุทธิรัตน์ บรรณาธิการข่าวสังคมและสตรี

ประเภทหนังสือพิมพ์รายวันธุรกิจ ทำการสัมภาษณ์บุคคลเหล่านี้

กรุงเทพธุรกิจรายวัน

- คุณอดิศักดิ์ ลิ้มปรั่งพัฒนกิจ บรรณาธิการ

ผู้จัดการรายวัน

- คุณขุนทอง ลอเสรีวานิช หัวหน้ากองบรรณาธิการ
- คุณวัลย์ลักษณ์ พิริยะสุวงศ์ หัวหน้าข่าวสารคดีศิลปวัฒนธรรม

วัฏจักรรายวัน

- คุณทินนวัฒน์ รัตนสีหกุล บรรณาธิการบริหารและบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

ไทยไฟแนนเชียล

- คุณวุฒิพงษ์ หลักคำ บรรณาธิการบริหาร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับนักข่าวสตรีจะใช้วิธีการส่งแบบสอบถาม (Questionnaire) ไปยังหัวหน้าข่าวหรือผู้สื่อข่าวในแต่ละองค์กร โดยขอความร่วมมือแจกแบบสอบถามให้กับนักข่าวสตรีในองค์กรนั้นๆ ช่วยตอบแบบสอบถาม และทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถามหลังจากวันที่แบบสอบถามส่งไปถึงหัวหน้าข่าวแล้ว 2 สัปดาห์ หากได้รับแบบสอบถามกลับไม่ถึงร้อยละ 30 ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งออกไปยังองค์กรหนังสือพิมพ์แต่ละแห่ง จะโทรศัพท์ติดตามผลและยึดระยะเวลาการเก็บแบบสอบถามออกไปอีก รวมเป็นประมาณ 1 เดือนนับแต่แบบสอบถามส่งไปถึงหัวหน้าข่าวแล้ว

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้บริหารกองบรรณาธิการและหัวหน้าข่าวสตรีนั้น จะนัดวันและเวลาเพื่อทำการสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะคำถามทั้งปลายเปิด (Open-ended question) และคำถามปลายปิด (Close-ended question) ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 2 ชุด

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามของนักข่าวสตรี แบ่งคำถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ สถานภาพ การสมรส สถานภาพการมีบุตร ระดับการศึกษา สาขาที่จบการศึกษา ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด อายุการทำงาน ตำแหน่ง สายงานข่าวที่รับผิดชอบ เงินเดือน รวมคำถามทั้งสิ้น 11 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจในการทำงานด้านต่างๆ ของนักข่าวสตรีถามเกี่ยวกับความรู้สึกหรือทัศนคติของนักข่าวสตรีที่มีต่อคำตอบแทน ลักษณะงาน บรรยากาศการทำงาน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา จำนวน 29 ข้อ นอกจากนี้เป็นคำถามทัศนคติของนักข่าวสตรีเกี่ยวกับความสําเนียงทางวิชาชีพ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคาดหวังของนักข่าวสตรีในการตัดสินใจ ประกอบวิชาชีพนักข่าวและเจตคติแบบเพศนิยมในการทำงาน รวมถึงอุปสรรคและปัญหาในการทำงานของนักข่าวสตรี จำนวน 8 ข้อ

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ใช้เป็นแนวในการสัมภาษณ์ผู้บริหารกองบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์รายวันแต่ละแห่ง แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารกองบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ ได้แก่ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา สาขาที่จบการศึกษา ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด อายุการทำงาน ตำแหน่ง เงินเดือน จำนวนนักข่าวสตรีในองค์กร รวมคำถามทั้งสิ้น 9 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับเจตคติแบบเพศนิยมที่มีต่อนักข่าวสตรีและการทำงานของนักข่าวสตรีในองค์กร รวมคำถามจำนวนทั้งสิ้น 10 ข้อ

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจความแม่นยำ เทียบตรง และความสมบูรณ์ในเนื้อหา หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดสอบกับนักข่าวสตรีจำนวน 30 ชุด เมื่อผลการทดสอบแบบสอบถามพบข้อบกพร่อง จะนำข้อบกพร่องเหล่านั้นมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมจนกระทั่งแบบสอบถามมีความสมบูรณ์จึงนำไปใช้ในการสอบถาม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวแปรและการวัดตัวแปร

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ได้แก่ อายุ สถานภาพการสมรส สถานภาพการมีบุตร ระดับการศึกษา สาขาที่จบการศึกษา ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด อายุการทำงาน และเงินเดือน

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

2.1 ระดับความพึงพอใจในการทำงาน แบ่งออกเป็น 5 ด้านได้แก่

- ค่าตอบแทน
- ลักษณะงาน
- บรรยากาศการทำงาน
- ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน
- ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา

2.2 ระดับความสำนึกทางวิชาชีพ

การวัดตัวแปร

1. การวัดระดับความพึงพอใจในการทำงานด้านต่างๆ และระดับความสำนึกทางวิชาชีพ ใช้มาตราวัดแบบ Likert โดยแบ่งการให้คะแนนออกเป็น 2 กรณีคือ

1.1 ข้อคำถามที่มีความหมายเชิงบวก (Positive) เกณฑ์การให้คะแนนเป็นดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน 5 คะแนน
เห็นด้วย	ให้คะแนน 4 คะแนน
กำกวม	ให้คะแนน 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน 1 คะแนน

1.2 ข้อคำถามที่มีความหมายเชิงลบ (Negative) กำหนดเกณฑ์คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน 1 คะแนน
เห็นด้วย	ให้คะแนน 2 คะแนน
กำกวม	ให้คะแนน 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน 4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน 5 คะแนน

ตารางที่ 2 ลักษณะและจำนวนข้อคำถามในการวัดระดับความพึงพอใจด้านต่างๆ และระดับความสำคัญ ทางวิชาชีพ

ตัวชี้วัด	ข้อคำถามเชิงบวก	ข้อคำถามเชิงลบ	จำนวนข้อคำถามรวม
ความพึงพอใจด้าน...	(ข้อที่)	(ข้อที่)	
...ค่าตอบแทน	1-4	5	5
...ลักษณะงาน	6-7, 10-14	8-9, 15	11
...บรรยากาศการทำงาน	17-19	20	4
...ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	21-22	23	3
...ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร	24-25, 27-29	26	6
ความสำคัญทางวิชาชีพ	30, 33-34	31-32	5
รวม	25	9	34

2. เกณฑ์การวัดระดับตัวแปรของระดับความพึงพอใจในการทำงานด้านต่างๆ และระดับความสำคัญทางวิชาชีพ พิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยจากคะแนนรวมของทุกข้อในแต่ละด้าน โดยมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- 1.00-2.33 หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับต่ำ
- 2.34-3.67 หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
- 3.68-5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับสูง

การวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยทำการลงรหัสข้อมูลเพื่อนำมาประมวลผลและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ โดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ สถานภาพการสมรส สถานภาพการมีบุตร ระดับการศึกษา สาขาที่จบการศึกษา ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด อายุการทำงาน เงินเดือน ตำแหน่ง และสายงานข่าวที่รับผิดชอบ ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) คำนวณค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. วิเคราะห์ความคาดหวังในการประกอบวิชาชีพนักข่าวของนักข่าวสตรี โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบในลักษณะการประเมินค่าระดับต่างๆ (Rating Scale) มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และใช้การคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) ในแต่ละข้อ
3. วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจในการทำงานด้านต่างๆ โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบในลักษณะประเมินค่าระดับต่างๆ (Rating Scale) เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ก้ำกึ่ง ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยกำหนดคะแนนในแต่ละค่าระดับ และทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
4. วิเคราะห์ระดับความสำนึกทางวิชาชีพนักข่าว โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบในลักษณะประเมินค่าระดับต่างๆ (Rating Scale) กำหนดคะแนน และทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
5. วิเคราะห์เจตคติเกี่ยวกับเพศนิยม ใช้การแจกแจงความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ (Percentage)

สถิติที่ใช้ในมรวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method)

โดยการแจกแจงความถี่ คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

2. การวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติ One-Way ANOVA สำหรับทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของข้อมูลเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจด้านค่าตอบแทน ลักษณะงาน บรรยากาศการทำงาน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา รวมทั้งระดับความสำนึกทางวิชาชีพ กับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพการสมรส สถานภาพการมีบุตร ระดับการศึกษา สาขาที่จบการศึกษา ประเภทหนังสือพิมพ์ที่สังกัด อายุการทำงาน และเงินเดือน หากพบที่มีความแตกต่าง จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ต่อไป โดยวิธีการของ Scheffe'

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย